

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Чорноморський державний університет імені Петра Могили

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА ІЗ СОЦІОЛОГІЇ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання бакалаврських, дипломних та магістерських
кваліфікаційних робіт

Випуск 200

Миколаїв – 2013

УДК 316 (076.6)

ББК 60.5

К 32

Рекомендовано до друку вченою радою Чорноморського державного університету імені Петра Могили (протокол № 6 від 14.02.2013 р.)

Рецензенти:

Коробов В. К., кандидат соціологічних наук, професор, зав. кафедри філософії і соціології Херсонського технічного університету, член Правління соціологічної асоціації України, директор Центру досліджень Південноукраїнського прикордоння;

Дрожанова О. М., кандидат соціологічних наук, доцент кафедри філософії та культурології Інституту заочної та дистанційної освіти НУК ім. адм. Макарова.

Укладачі:

Мейжис І. А., доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри соціології ЧДУ ім. Петра Могили;

Калашнікова Л. В., кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології ЧДУ ім. Петра Могили;

Ляпіна Л. А., кандидат політичних наук, доцент кафедри соціології ЧДУ ім. Петра Могили; декан факультету соціології;

Шанц В. А., зав. методичним кабінетом кафедри соціології ЧДУ ім. Петра Могили.

К 32

Кваліфікаційна робота із соціології : методичні рекомендації до виконання бакалаврських, дипломних та магістерських кваліфікаційних робіт / [укл. І. А. Мейжис, Л. В. Калашнікова, Л. А. Ляпіна, В. А. Шанц]. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 52 с. (Методична серія; Вип. 200).

УДК 316 (076.6)

ББК 60.5

© Мейжис І. А., Калашнікова Л. В.,
Ляпіна Л. А., Шанц В. А., 2013

© ЧДУ ім. Петра Могили, 2013

ISSN 1811-492X

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	7
1. Наукове керівництво.....	7
2. Роль практики за темою кваліфікаційної роботи у її виконанні	8
3. Етапи виконання кваліфікаційної роботи	9
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА ЯК НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	14
1. Написання вступу	14
2. Основна частина кваліфікаційної роботи	16
3. Висновки та рекомендації у роботі	18
ПІДГОТОВКА РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ	20
1. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи та її складових елементі.....	20
2. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	24
3. Оформлення списку використаних джерел	26
4. Додатки	28
5. Рецензування роботи	29
ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	31
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ.....	32
ДОДАТКИ	34

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна робота певного освітньо-кваліфікаційного рівня – це розроблений студентом відповідно до вимог стандартів вищої освіти комплект документації, який передбачає текстову та, за потреби, графічну (ілюстративну) частини і на підставі публічного захисту якого, рішенням державної екзаменаційної комісії студенту надається диплом державного звання про закінчення вищого навчального закладу, отримання певного освітнього рівня вищої освіти та здобуття кваліфікації.

Кваліфікація – здатність особи виконувати професійні завдання та обов'язки. Вона вимагає певного рівня освіти та спеціальної підготовки, визначається через назву професії та зазначається в дипломі відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Кваліфікаційні роботи виконуються на завершальному етапі навчання студентів у вищому навчальному закладі і передбачають:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх під час розв'язання конкретних наукових, технічних, педагогічних, освітніх та інших завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою роботи.

Кваліфікаційна робота має засвідчити рівень засвоєння студентами програмного матеріалу зі спеціальності та оволодіння знаннями й навичками, одержаними у процесі навчання, а також уміння застосовувати їх у практичній роботі. Захист кваліфікаційної роботи, який проводиться на відкритому засіданні Державної екзаменаційної комісії, повинен продемонструвати відповідність рівня підготовки випускника вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця.

Виконання випускної кваліфікаційної роботи є завершальним етапом навчання студента на відповідному ступені освіти і має своєю метою:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних знань освітньо-кваліфікаційного рівня;
- розвиток умінь застосовувати засвоєні знання при вирішенні наукових завдань;
- удосконалення навичок самостійної роботи студента з науковою літературою;
- формування вмінь проводити емпіричні дослідження;
- виявлення вмінь студента методологічно грамотно проводити дослідження, інтерпретувати, систематизувати і класифікувати одержані результати;
- оволодіння прийомами (навичками) самостійної дослідницької роботи;

– формування вмінь формулювати судження і висновки, логічно й доказово їх викладати, рекомендувати щодо використання у практиці розробленої технології навчання (методика);

– формування вмінь публічного захисту підготовленого матеріалу з теми роботи.

Бакалаврська кваліфікаційна робота – це заключна робота навчально-дослідного характеру, що виконується студентами, які закінчують університети, інститути та інші вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр».

Дипломна кваліфікаційна робота (дипломний проект) – це заключна робота навчально-дослідного характеру, що виконується студентами, які закінчують університети, інститути та інші вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст».

Магістерська робота – це заключна робота навчально-дослідного, наукового, інноваційного характеру, що виконується усіма студентами, які пройшли поглиблену підготовку за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації для вирішення педагогічних і науково-дослідних завдань у галузі професійної та вищої освіти.

На відміну від бакалаврської та дипломної, магістерська робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки магістра, а з іншого – самостійним оригінальним науковим дослідженням студента, у розробці якого зацікавлені установи, організації або підприємства, при цьому студент упорядковує за власним розсудом накопичені наукові факти та доводить їх наукову цінність або практичну значимість.

До бакалаврських, дипломних та магістерських як кваліфікаційних студентських наукових робіт висуваються такі вимоги:

– наукова актуальність обраної теми, її відповідність сучасному стану розвитку певної галузі науки;

– чітке визначення об'єкта, предмета та мети кваліфікаційної (бакалаврської, дипломної, магістерської) роботи, конкретних завдань її виконання;

– характеристика методології (принципів) та методики (методів) даного дослідження, обґрунтування його теоретичного (для науки) та практичного (для навчального процесу) значення;

– опрацювання, критичний аналіз та використання наукових і науково-популярних монографічних публікацій, окремих статей та спеціальних періодичних видань, а в разі необхідності – і джерел із теми дослідження;

– аналіз та послідовний виклад теми дослідження, формулювання узагальнюючих висновків за його підсумками.

Вимоги до дипломної роботи з наукової точки зору вищі, ніж до бакалаврської роботи, і найбільш високі – до магістерської роботи.

Уніфікована структура обов'язкова для всіх кваліфікаційних робіт.

Тематика випускних кваліфікаційних робіт визначається випускаючими кафедрами і затверджується вченою радою факультету. Звичайно вони є близькими за проблематикою до програм підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів. За актуальність, відповідність тематики випускних робіт профілю напряму підготовки, керівництво й організацію її виконання відповідальність несе випускаюча кафедра і безпосередньо керівник роботи.

Студентові надається право вибору теми випускної кваліфікаційної роботи або пропозицію своєї теми з обґрунтуванням доцільності її розробки. За рішенням кафедри випускна робота може бути представлена у вигляді узагальнення курсових робіт, що виконуються студентом на попередніх курсах.

За всі відомості, викладені у випускній роботі, ухвалені рішення і правильність всіх даних відповідальність несе безпосередньо студент – автор випускної роботи. За студентом залишається право на виклад матеріалу у власному розумінні. Захищаючи роботу, студент повинен відстоювати свою точку зору.

Обов'язкові вимоги до змісту, структури, форми подання й обсягу випускної роботи встановлюються методичними вказівками, які розробляються випускаючими кафедрами університету стосовно відповідних напрямів підготовки (спеціальностей).

Загальний обсяг кваліфікаційних робіт має становити: для бакалаврських – 50-60 сторінок, дипломних – 70-80 сторінок, магістерських – 90-100 сторінок (без урахування четвертого розділу).

До підсумкової державної атестації – захисту кваліфікаційної роботи – допускається студент, якій склав іспити, заліки, в тому числі з усіх практик, захистив курсові роботи, передбачені відповідним навчальним планом.

Особи, які отримали за захист кваліфікаційної роботи оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», вважаються за тих, що пройшли підсумкову державну атестацію. Особи, що отримали за захист кваліфікаційної роботи оцінку «незадовільно» або не з'явилися з неповажної причини на підсумкову державну атестацію, вважаються за тих, що не пройшли підсумкову державну атестацію.

За умови проходження підсумкових атестаційних випробувань випускнику на підставі рішень ДЕК наказом ректора присвоюється ступінь «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» і видається диплом державного зразка про вищу професійну освіту.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

1. Наукове керівництво

Наукове керівництво написанням студентами кваліфікаційних робіт здійснюється відповідно до Положення про організацію навчального процесу в Чорноморському державному університеті ім. Петра Могили.

З метою забезпечення належного науково-академічного рівня написання студентом кваліфікаційної роботи призначається науковий керівник. Науковими керівниками випускних кваліфікаційних робіт призначаються професори і доценти випускової кафедри на підставі їхнього навчального навантаження, висококваліфіковані фахівці і наукові співробітники інших установ і підприємств.

Наукове керівництво випускною кваліфікаційною роботою включає:

- оформлення науковим керівником завдання для випускної кваліфікаційної роботи;
- надання допомоги студентові в розробці календарного графіку роботи на весь період виконання випускної кваліфікаційної роботи;
- рекомендації щодо літератури, довідкових, архівних матеріалів та інших джерел інформації з теми;
- проведення систематичних консультацій під час виконання студентом випускної кваліфікаційної роботи;
- перевірку випускної кваліфікаційної роботи, оцінку її готовності до захисту;
- написання відгуку на випускну кваліфікаційну роботу;
- участь у роботі комісії із захисту студентом випускної кваліфікаційної роботи.

Час, що відводиться викладачеві на керівництво випускною кваліфікаційною роботою, а також їх кількість регламентовані «Нормами часу навантаження професорсько-викладацького складу університету».

Консультантами при виконанні студентом випускної кваліфікаційної роботи можуть виступати професори і доценти вузу, а також висококваліфіковані фахівці і наукові співробітники інших установ у межах часу, відведеного на керівництво випускною кваліфікаційною роботою.

Науковий керівник:

- видає студенту індивідуальне завдання щодо виконання роботи, яке складається за формою № Н-9.01, затвердженою Міністерством

освіти і науки, молоді та спорту України наказом № 384 від 29.03.2012 р. Завдання підписується студентом та затверджується завідувачем кафедри;

- визначає календарний графік виконання роботи, в якому керівник, після узгодження зі студентом, проставляє точні дати виконання окремих структурних елементів роботи, передбачає час на опрацювання джерел та літератури, виправлення недоліків після зауважень і термін здачі роботи на кафедру;

- складає разом зі студентом список необхідної для опрацювання літератури, визначає разом зі студентом довідкові матеріали, шляхи та методи одержання соціологічної та іншої інформації;

- у встановлений графіком час аналізує матеріали окремих розділів роботи, проводить консультації і надає необхідні рекомендації;

- систематично здійснює контроль виконання основних етапів роботи, фіксує відсоток готовності роботи у визначені терміни;

- розробляє подання голові Державної екзаменаційної комісії (ДЕК) щодо захисту дипломного проекту (роботи) за формою № Н-9.03, затвердженою Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України наказом № 384 від 29.03.2012 р.

2. Роль практики за темою кваліфікаційної роботи у її виконанні

Проходження практики за темою кваліфікаційної роботи є одним із компонентів її успішного виконання. Студенти проходять практику:

- виробничу – протягом 2 тижнів (12 триместр) перед виконанням бакалаврської кваліфікаційної роботи;

- переддипломну – протягом 4 тижнів (13 триместр) – дипломної кваліфікаційної роботи;

- дипломну – протягом 2 тижнів (13 триместр) – магістерської кваліфікаційної роботи.

Базами практики є державні та недержавні організації. Основним критерієм розподілу студентів за базами практики є відповідність профільної роботи організації чи її підрозділів тематиці кваліфікаційної роботи студента.

Загальною метою практики за темою кваліфікаційної роботи є створення для студентів умов та можливостей для збору емпіричного або/та теоретико-методологічного матеріалу для написання роботи, його впорядкування, теоретичної інтерпретації та аналітичного опрацювання, практичного застосування отриманих даних тощо.

Практика за темою кваліфікаційної роботи сприяє виробленню навичок формулювання теоретичних та практичних завдань роботи та їх розв'язання, навичок роботи соціолога-дослідника.

Основними завданнями цієї практики є:

– отримання студентами практичних навичок та знань із обраної теми кваліфікаційної роботи;

– формування у студентів умінь аналізувати теоретичний та емпіричний матеріал, письмово викладати свої думки; оцінювати дослідницьку ситуацію та самостійно визначати проблему прикладного соціологічного дослідження; самостійно опрацювати методологію та методику соціологічного дослідження, складати програму дослідження; користуватися комплексом методів збору та аналізу соціологічної інформації; застосовувати отримані результати досліджень у науковій роботі; належним чином оформляти кваліфікаційну роботу (її текст, таблиці, малюнки, список літератури, додатки тощо).

Перед початком практики на кафедрі соціології проводиться настановча конференція, у якій беруть участь студенти-практиканти та їхні керівники від кафедри і баз практики. На цій конференції відповідно до тем кваліфікаційних робіт для кожного студента уточнюються індивідуальні завдання на практику. Типовими індивідуальними завданнями можуть бути:

– опрацювання, систематизація теоретичної бази дослідження та окремих теоретичних положень кваліфікаційної роботи (розділів, підрозділів);

– опрацювання теоретико-методологічної схеми та методики емпіричного дослідження (дослідницького проекту) за темою кваліфікаційної роботи та відповідного інструментарію;

– збір емпіричного матеріалу відповідно до теми та структури кваліфікаційної роботи, його опрацювання (кількісне / якісне), аналітична інтерпретація та оформлення отриманих результатів, формулювання відповідних висновків і положень.

3. Етапи виконання кваліфікаційної роботи

Праця над кваліфікаційною роботою для успішності та зручності її виконання повинна бути поділена на певні етапи, підпорядковані, передусім, логіці навчально-наукового дослідження.

Виконання роботи включає такі етапи:

1. вибір (визначення) теми;
2. збір матеріалу, відбір літератури за темою, підготовка до оформлення бібліографії;

3. розробка попереднього плану кваліфікаційної роботи;
4. складання розгорненого плану кваліфікаційної роботи;
5. опрацювання текстової частини і оформлення роботи;
6. опрацювання зауважень, зазначених у відгуку керівника, і підготовка до захисту;
7. Захист кваліфікаційної роботи.

На першому етапі написання кваліфікаційної роботи студент, на підставі знань, отриманих під час вивчення навчальних курсів із різних галузей соціології та методології наукових досліджень, власних наукових зацікавлень повинен обрати тему кваліфікаційної роботи. При цьому рекомендується, щоб тема відповідала, як мінімум, таким вимогам:

- об'єкта та предмета соціологічної науки, а її дослідження було можливим з використанням соціологічних методів;
- науковим зацікавленням самого студента та, бажано, його наукового керівника;
- література, необхідна для написання роботи, була доступною, а також щоб студент мав змогу сформувати належну емпіричну базу дослідження, зокрема, під час проходження ним практики.

Окрім того, бажано, щоб обрана студентом для кваліфікаційної роботи тема стала продовженням його попередніх наукових пошуків, тобто узгоджувалася із курсовими роботами, виконаними на попередніх курсах, доповідями на наукових студентських конференціях, проблематикою наукових досліджень, до яких студент міг раніше залучатися викладачами кафедри. Отже, студент вже сформовану первинну базу може поглибити і розвинути у кваліфікаційній роботі.

Слід також звернути увагу на той факт, що у кваліфікаційному дослідженні, оскільки воно повинно продемонструвати підготовленість молодого фахівця до самостійної професійної діяльності, повинен бути присутній компонент наукової новизни, який може виражатися, наприклад:

- в отриманні та інтерпретації нових емпіричних даних із предмета дослідження, їх порівнянні зі вже відомими результатами;
- формулюванні нового погляду на проблему, нових наукових знань про предмет дослідження;
- виявленні та початковому дослідженні нових соціальних явищ та виявів їхнього функціонування.

Означені площини наукової новизни в кваліфікаційній роботі перелічено у порядку наростання складності. Студенту необхідно з певною долею обережності ставитися до формулювання наукової новизни, попередньо ґрунтовно ознайомитися із раніше виконаними

науковими дослідженнями, оскільки явища та факти, які можуть видаватися цілком новими самому студентові, раніше вже могли бути достатньо добре опрацьованими і є відомими науці.

Окрім того, під час вибору теми завжди варто подумати про її актуальність, тобто відповідність сучасним запитам соціологічної науки, її потребам та можливості прикладного застосування отриманих результатів у суспільній практиці. Тому студенту слід віддавати перевагу проблематиці, яка пов'язана, передусім, із потребами організації – бази практики, запитами замовників, напрямками наукових досліджень кафедр.

Добираючи джерела, слід використовувати предметні та алфавітні каталоги бібліотеки університету, а також спеціальні бібліографічні довідники, тематичні збірники літератури, статті журналів, збірники наукових праць і наукових статей, навчально-методичні посібники. Починати складання бібліографії треба з монографій і підручників, бо саме в них містяться основні положення наукової методології і методики дослідження, найважливіші теоретичні положення.

Кваліфікаційні роботи, матеріали, які отримані через інтернет та інші електронні засоби інформації, можна використовувати лише як одне з джерел для написання роботи (з обов'язковим посиланням на них).

Виписувати назви робіт, їхні вихідні дані краще всього на картки, які дуже зручні у використанні. Потім вихідні дані робіт вносять до комп'ютера.

Після складання бібліографії матеріалів із теми кваліфікаційної роботи починається їх вивчення. Перший крок – біглий перегляд книги з метою отримання загального уявлення про її зміст і цінність для роботи, другий крок – конспектування або сканування потрібних розділів.

Для систематизації прочитаного зручно робити нотатки на окремих аркушах. Аркуш ділиться на дві частини. У правій частині коротко формулюється суть нотатки потім записується її текст. Вона може мати вид цитати, бути перекладом змісту, тез, статистичної або хронологічної таблиці. У лівій частині аркуша формулюється своє ставлення до тези, цитати, думка або пропозиція стосовно проблеми. Після нотаток дається посилання на джерело інформації.

Зроблені нотатки групуються за проблемами (розділами). Забезпеченість нотатками тих або інших проблем покаже, які питання теми можливо висвітлити з достатньою повнотою, а які ні. Зміст згрупованих за проблемами нотаток є основою складання плану роботи. Консультація з керівником допоможе сформулювати його остаточно.

Робота не обов'язково повинна включати увесь зібраний матеріал. До тексту відбираються основні проблеми, які дають можливість достатньо повно розкрити тему.

Кількість джерел, що мають бути опрацьовані під час написання кваліфікаційної роботи, повинна становити відповідно для бакалаврської роботи не менше ніж – 40-50 джерел, дипломної – 50-60, магістерської – 60-70.

Після попереднього аналізу літератури, який дає змогу студенту визначити важливі аспекти дослідницької проблеми та напрями їх дослідження, слід перейти до складання та узгодження з керівником попереднього плану роботи. Основними вимогами до нього є: логічність; точність та лаконічність формулювань; відповідність проблемам, які плануються розглянути.

План роботи має бути складним (робота поділяється на розділи, які, своєю чергою, складаються з параграфів). Вибір певного варіанта залежить від дослідницьких завдань та способу їхнього досягнення.

Кваліфікаційна робота повинна мати обов'язкові складові частини, що розташовуються в послідовності:

- титульна сторінка;
- анотація;
- завдання до кваліфікаційної роботи;
- зміст;
- список умовних позначень (у разі потреби);
- вступ;
- основна частина;
- висновки та рекомендації;
- список використаних джерел;
- додатки.

До кваліфікаційної роботи також додаються:

- відгук наукового керівника;
- рецензія зовнішнього рецензента;
- ксерокопія опублікованої статті або тез конференції з тематики роботи з вихідними даними;
- електронна копія роботи на електронному носії у форматі rtf з типовим ім'ям файлу «прізвище_шифр групи_рік.rtf».

Попередній захист кваліфікаційної роботи має на меті ознайомити з її змістом викладачів кафедри, передусім тих, які є членами Державної екзаменаційної комісії. Він проводиться на спеціальному засіданні кафедри. Попередній захист формується з таких компонентів:

- визначення ступеня готовності роботи та наявності всього комплексу необхідних документів;
- коротке повідомлення студента про суть роботи та основні висновки;

- запитання до студента, наукового керівника та відповіді на них;
- зауваження до роботи та пропозиції щодо виправлення допущених помилок, її покращення.

У результаті на засіданні кафедри ухвалюється рішення про допуск студента до захисту роботи на засіданні Державної екзаменаційної комісії.

Якщо на попередньому захисті виявилось, що робота потребує певної корекції, то подальшим етапом має бути доопрацювання кваліфікаційної роботи відповідно до отриманих зауважень. Цей етап передбачає постійні консультації з керівником та рецензентом, викладачами кафедри, які на попередньому захисті висловили зауваження.

Перед захистом потрібно добре продумати схему подання результатів та бажано підготувати мультимедійну презентацію для унаочнення роботи. Підготовка презентаційних матеріалів передбачає виготовлення графічних матеріалів, слайдів тощо. Метою мультимедійної презентації є якнайкраще подання виконаного дослідження членам ДЕК.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА ЯК НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Написання вступу

У вступі кваліфікаційної роботи послідовно викладаються:

- обґрунтування вибору теми та її актуальність;
- ступінь вивчення проблеми;
- специфіка джерельної бази;
- мета дослідження;
- об'єкт і предмет дослідження;
- завдання роботи;
- методи дослідження;
- наукова новизна роботи (ця складова вступу обов'язкова для магістерських робіт);
- практична значущість результатів дослідження;
- структура роботи.

Вибір теми визначається необхідністю (бажанням) розв'язати якусь проблему. Проблема – це запитання «що треба вивчити?», яке стоїть на межі вже відомого і ще незвіданого. Сформулювати проблему означає вийти на цю межу.

Актуальність теми – це відповідь на запитання: «Чому цю проблему потрібно в цей час вивчати?» Обґрунтування актуальності має бути небагатослівним, треба показати головне – суть проблемної ситуації. Те, наскільки правильно автор оцінює вибрану тему з погляду своєчасності і соціальної значущості, характеризує його наукову зрілість і професійну підготовленість.

У характеристиці ступеня вивченості проблеми вказується: ким, коли які аспекти і наскільки глибоко досліджувалися, тобто дається огляд використаної літератури. Якщо тема достатньо розроблена у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі, треба обґрунтувати доцільність її подальшого доопрацювання.

В огляді специфіки джерельної бази слід згрупувати джерела за типами і видами; розділити їх за важливістю, якістю інформації, оригінальністю викладу, глибиною розробок; відзначити проблеми та недоліки. Наприклад: «Інформаційною базою послужили роботи ... (прізвища авторів з посиланням до номера в списку використаних джерел), матеріали преси ... (яких видань), фактичні дані ... (яких установ)».

Мета роботи – це те, чого слід досягти під час проведення дослідження, а саме: отримання певного конкретного результату, який може полягати у виявленні недоліків і проблем, обчисленні нових показників, розробці або поліпшенні методики, оцінці рівня розвитку, складанні програми розвитку, виведенні формули, визначенні параметрів або властивостей об'єкта та ін. Процес виконання роботи (вивчення, дослідження, аналіз, виробництво, виготовлення тощо) метою не може бути.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і яке вибране для вивчення. Представлення об'єкта дослідження починають фразою: «Об'єктом дослідження є ... (повна назва)», після чого дається стислий опис об'єкта із вказівкою його основних характеристик.

Предмет дослідження – це те, що знаходиться у межах об'єкта. Тобто, об'єкт і предмет співвідносяться як ціле і частина, загальне і приватне. Саме предмет визначає тему дослідження. Визначення предмета дослідження – це відповідь на питання: «Що, які властивості і які зв'язки об'єкта вивчати?».

Завдання дослідження – це етапи, послідовність виконання роботи, всі ті дії, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети, розв'язання проблеми, перевірки гіпотези дослідження. Структура (зміст) роботи звичайно є повним відображенням вирішуваних завдань. Відповідь будується просто: «У процесі дослідження вирішувалися такі завдання: ...», далі послідовно перераховуються операції, що виконуються (перша, друга і т. д.).

Важливими елементами обґрунтування науковості роботи є методологія та методи дослідження. Спочатку формулюється/ються теоретична/ні парадигма/ми, яка/які є основою для цього дослідження, потім перелічуються методи, які застосовано для виконання емпіричних досліджень та аналізу отриманих даних, а також коротко репрезентуються використані першоджерела інформації.

Методи дослідження добираються з урахуванням специфіки завдань, поставлених у роботі, а не просто перераховуються всі відомі загальнонаукові та конкретнонаукові методи. Правильний добір методів значною мірою визначає результативність дослідження, форми організації роботи. До загальнонаукових методів, які використовуються студентами під час виконання кваліфікаційної роботи належать: вивчення літературних, архівних та інших джерел, різні види аналізу, синтез, порівняння, класифікації, типологізування тощо. Методами збору первинної соціологічної інформації є: спостереження, експеримент, різні форми опитувань та аналізу найрізноманітніших документальних

джерел. Методами аналізу є: статистичний (deskриптивна та аналітична статистика), методи візуалізації, інтерпретативні методи тощо.

Наукова новизна для кваліфікаційної роботи є вельми умовною, скоріше стосується студента як нова для нього проблема. Звичайно використовують фразу: «Наукова новизна дослідження полягає в ...». До числа ознак, що дозволяють твердити про наукову новизну роботи, слід віднести такі: постановка нової наукової проблеми; введення нових категорій і понять; розкриття нових закономірностей розвитку соціальних процесів; використання нових методів, інструментів, апарату дослідження; розробка та наукове обґрунтування пропозицій щодо поновлення об'єктів, процесів і технологій, що використовуються у соціальному управлінні; формування нових наукових уявлень про суспільство та його окремі елементи.

Практична значущість результатів дослідження може полягати у можливості вирішення практичних задач у діяльності державних органів, інших організацій, проведенні подальших наукових досліджень або для використання в процесі підготовки фахівців.

Завершується вступ стандартною фразою: «Робота складається зі вступу, N розділів, висновків; містить N сторінок тексту, N рисунків, N таблиць, N додатків. Список джерел включає N найменувань літератури, N електронних публікацій, N фондових матеріалів».

Обсяг вступу звичайно не перевищує 5-7 % обсягу рукопису при загальному обсязі кваліфікаційної роботи.

2. Основна частина кваліфікаційної роботи

Основна частина кваліфікаційної роботи – найбільша за обсягом, вона займає не менше 2/3 роботи. Саме у ній формулюється суть проблеми, розкривається тема, визначається авторська позиція.

Порядок викладу матеріалу в роботі завжди підпорядкований меті дослідження. Розділення матеріалу на розділи та підрозділи, їхня послідовність мають бути логічно виправданими і відносно пропорційними за обсягом.

Опис досліджуваних проблем, процесів, явищ має бути конкретним, із доказами, без марнослів'я. Треба проявити уміння послідовного викладу інформації про явища при одночасному їхньому аналізі. Слід віддавати перевагу головним, вирішальним фактам, а не дрібним деталям, для чого важлива попередня класифікація початкового матеріалу.

Перший розділ – теоретичний. У ньому розглядаються загальні підходи до досліджуваної проблеми з використанням різноманітних літературних джерел, можливе зіставлення різних точок зору. Він

містить теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історію та сучасні тенденції предмета дослідження, методичні підходи.

Другий розділ роботи є проблемно-аналітичним. У цій частині наводиться загальна характеристика об'єкта дослідження: історія створення, аналіз внутрішньої побудови, сфера і масштаб діяльності, організаційно-правова форма, конкурентне середовище тощо. Проводиться аналіз становлення, функціонування та розвитку об'єкта дослідження, аргументуються вторинні емпіричні соціологічні дані.

Третій розділ передбачає подання результатів авторського емпіричного дослідження. Первинна соціологічна інформація повинна бути чітко спрямована на аналіз предмета дослідження роботи чи окремого важливого його аспекту. Ці дані можуть бути отримані за допомогою виконання спеціально спроектованого соціологічного дослідження (індивідуального; реалізованого під час практики за сприяння бази практики; у межах науково-дослідної роботи кафедри тощо).

Спроектоване дослідження для збору первинної соціологічної інформації потребує деталізованого висвітлення у роботі. Обов'язкового подання потребують:

- програма соціологічного дослідження (як окремий підрозділ теоретико-методологічного характеру в тексті основної частини роботи або як дослідницький документ у додатках);

- концептуалізація та операціоналізація основних понять у вигляді схеми (для кількісного дослідження)/методологічно-пошукова схема та теоретична інтерпретація основних понять (для якісного дослідження);

- інструментарій дослідження (розміщується у додатках).

Науково-академічна культура роботи з емпіричними даними передбачає дотримання низки правил:

- з огляду на результати дослідження потрібно обов'язково вказати:

- а) організацію, соціологічний центр, дослідницьку лабораторію тощо (автора, якщо вказаний), які виконували дослідження;

- б) час, за який здійснювалось дослідження;

- в) базові методологічні та методичні параметри дослідження (обсяг вибіркової сукупності та розмір похибки, спосіб формування вибіркової сукупності, методи збору первинної інформації);

- потрібно вказати, які методи збору та аналізу даних використано, можливі технологічні та процедурні особливості їхнього застосування саме в межах аналізованого дослідження.

Подаючи результати кількісного емпіричного дослідження в основний текст роботи, рекомендується вносити лише найважливіші дані у формі діаграм, графіків або таблиць обов'язково з відповідними коментарями та авторськими аналітичними схемами. Громіздкі таблиці та результати, які доповнюють/уточнюють/поглиблюють основні емпіричні дані, рекомендується вносити у додатки, зробивши відповідне посилання у частині тексту, де вони аналізуються/використовуються. Подаючи результати якісних досліджень в основному тексті роботи, рекомендується розміщувати їхній аналіз (висновки, класифікації, концептуальні схеми тощо), використовуючи лише окремі елементи масиву даних в ілюстративних цілях (наприклад, окремі цитати з глибинних інтерв'ю чи фокус-груп). У додатках потрібно розмістити базу якісних даних або агреговані результати аналізу даних.

Четвертим розділом дипломного проекту (роботи) бакалаврів має бути окремий розділ «Охорона праці», спеціалістів і магістрів – «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» (згідно з наказом МОН України, МНС України, Держгірпромнагляду від 21.10.2010 № 969/922/216). Консультування з написання цього розділу здійснюють викладачі відповідної кафедри.

Головна вимога до змісту основної частини – самостійність і послідовність у викладі матеріалу. Не можна механічно переписувати текст із літератури, допускати випадковий набір фактичних відомостей і думок, які не пов'язані між собою загальною ідеєю і змістом. Текст потрібно формулювати своїми словами, стилістично і науково грамотно.

Зібрані і систематизовані факти, показники, висновки необхідно подати у вигляді наукової статті або лекції. Правила наукового етикету вимагають наводити точні посилання на запозичені думки, відомості, дані.

3. Висновки та рекомендації у роботі

У висновках кваліфікаційної роботи формулюються практичні рекомендації та пропозиції, що випливають із дослідження. Висновки повинні відповідати поставленим меті та завданням. Кожному з поставлених у вступі завдань має відповідати не менше одного висновку або однієї пропозиції. Оцінювання кваліфікаційної роботи починається із з'ясування відповідності між поставленими у вступі завданнями і висновками щодо виконання завдань.

Висновки мають бути короткими, містити чіткі формулювання, висновки, які органічно і логічно пов'язані з основним змістом роботи, з поставленими у вступі завданнями. Не слід повторювати те, про що

написано в основній частині, та наводити новий фактичний матеріал. Не треба формулювати висновки ширше, ніж того вимагає дана тема. Не можна наводити положення, які не підтверджені в роботі конкретним матеріалом.

Кваліфіковано висновки нумеруються за пунктами – перше... (по-перше), друге... (по-друге) і так далі, а кожний пункт висновків складається з двох частин: твердження («затверджуємо, пропонуємо таке...») і доказу («тому, що...», «на підставі...»). Наприклад: «Рівень розвитку галузі недостатній, оскільки випуск продукції на душу населення складає лише 60 % від середньоевропейського показника...».

Обсяг висновків із кваліфікаційної роботи – 8-10 % загального тексту.

ПІДГОТОВКА РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ

1. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи та її складових елементів

Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи повинен становити відповідно для бакалаврських – 50-60 сторінок, дипломних – 70-80 сторінок, магістерських – 90-100 сторінок комп'ютерного набору (шрифт Times New Roman Суг, розмір шрифту – 14, міжрядковий інтервал – 1,5).

Невідповідність в оформленні роботи державним стандартам і встановленим вимогам може істотно вплинути на кінцеву оцінку роботи, а через значні відхилення робота може бути недопущена до захисту. Тому оформленню роботи треба приділити особливу увагу.

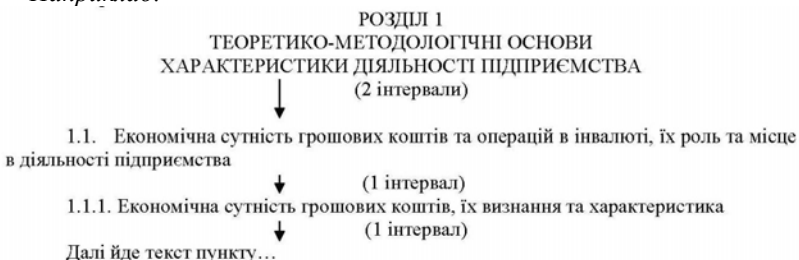
Текст на сторінці розміщується рівномірно з дотриманням відступів: зверху – 2,0 см, знизу – 2,0 см, зліва – 3,0 см, справа – 1,0 см.

Заголовки розділів виділені великими літерами. Текст роботи набирається за граматичними правилами української мови. Текст основної частини кваліфікаційної роботи має бути поділений на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин роботи ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ друкують великими літерами по центру сторінки.

Заголовки підрозділів треба набирати маленькими літерами (крім першої – великої) з абзацного відступу (1,0-1,25 см). Крапку в кінці назв структурних частин, заголовків (розділів та підрозділів) не ставлять.

Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір до тексту. У кінці заголовка пункту ставиться крапка.

Наприклад:

Кожну структурну частину роботи (ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, РОЗДІЛ 3, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) треба починати з нової сторінки.

Нумерацію сторінок (розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць, тощо) подають арабськими цифрами без знака № у правому верхньому куті. Крапка після номера сторінки не ставиться.

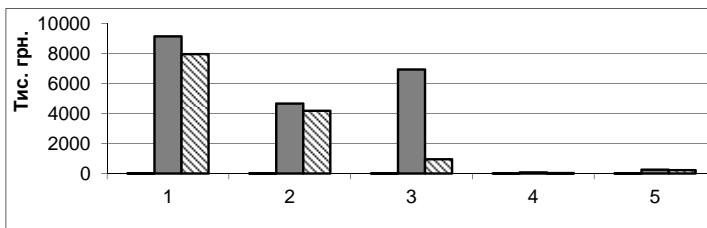
Нумерація сторінок у кваліфікаційних роботах починається з цифри 7 (сім), з другого листа ВСТУПУ, враховуючи, що титульний аркуш є першою сторінкою роботи, анотація є другою сторінкою, завдання для роботи складається з двох сторінок, ЗМІСТ рахується як п'ята сторінка, ВСТУП – як шоста, і номери сторінок на них не ставляться.

У випадку подання ПЕРЕЛІКУ УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ нумерація сторінок буде починатися відповідно з цифри 8 (вісім). ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ подається після ЗМІСТУ.

Ілюстрації (схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше (або на наступній сторінці). Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом Рис. ... і нумерують послідовно в межах відповідного розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках). Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, після яких ставиться крапка: Рис. 1.2. – другий рисунок першого розділу.

Наприклад:

- 1 – процентні доходи
- 2 – комісійні доходи
- 3 – доходи від торговельних операцій
- 4 – дивідендні доходи
- 5 – інші доходи

Рис. 1.2. Динаміка доходів банку «Фінанси і кредит» за окремими статтями загальних доходів установи

Номер ілюстрації, її назва та пояснювальні підписи розміщуються послідовно під ілюстрацією.

Відстань між останнім рядком попереднього тексту й ілюстрацією повинна дорівнювати одному вільному рядку (інтервалу). Така ж сама відстань має бути між підписом під ілюстрацією та наступним текстом. Пояснення під рисунком та підпис виконуються з додержанням текстової інтервальності.

У роботі розміщують посилання на рисунок у вигляді виразу в круглих дужках – (рис. 3.1), зворотів типу: «... як видно з рис. 3.1» або «... як показано на рис. 3.1».

Цифровий матеріал, як правило, оформлюється у вигляді таблиць. Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» з першої великої букви із зазначенням її номера: Таблиця 3.2 – друга таблиця третього розділу. Крапка після другої цифри не ставиться.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назва таблиці виокремлюється жирним шрифтом. Назву починають із великої літери. Інтервалу між назвою таблиці та власне таблицею немає.

Наприклад:

Таблиця 3.2

Назва таблиці

Головка			Заголовки граф
			Підзаголовки граф
Боковик (заголовки рядків)			Рядки

Відступ від тексту до напису «Таблиця» та до тексту після таблиці становить один інтервал.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними.

У тексті роботи повинна бути вказівка на таблицю. Вона розміщується після першого згадування про неї в тексті. Наприклад, «...статистичні дані наведені в табл. 4.2» або (табл. 3.1). Таблицю розміщують таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. Переносячи

таблицю на наступну (і подальші) сторінку, назву вміщують тільки над її частиною на першій сторінці. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку – боковик. Слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» у верхньому правому куті та вказують номер таблиці: Продовження табл. 1.2.

Наприклад:

Таблиця 1.1

**Основі техніко-економічні показники
господарської діяльності підприємства**

Показники	2008 р.	2009 р.	Відхилення
1	2	3	4
Обсяг реалізації, тис. грн.	230	270	+ 40
і т. д.			

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4
Собівартість одиниці продукції, грн.	35,0	37,0	+ 2,0

Найбільші, а також довгі й громіздкі формули розміщуються на окремих рядках. Це стосується і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одна під одною. Невеликі та нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснень починають зі слова «де» без двокрапки з абзацного відступу.

Наприклад:

$$P = \frac{\Pi}{\Phi} \times 100, \quad (3.1)$$

де P – рентабельність виробництва, %;

Π – прибуток, грн.;

Φ – середньорічна вартість основних та оборотних фондів, грн.

Вище і нижче кожної формули потрібно залишити один вільний рядок (інтервал). Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-) множення (x) і ділення (:).

Нумерувати слід всі формули, на які є посилання в подальшому тексті роботи. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номер формули пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад (3.1) (перша формула третього розділу). Номер, який не вміщується в рядку з формулою, переносять у наступний рядок нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до складу речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними ставлять розділові знаки відповідно до пунктуації. Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна за одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

2. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Пишучи роботу, студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати досліджень, дані з яких наводяться в роботі, а також на наукові дослідження, на матеріалах яких розроблюються проблеми, що розглядаються в кваліфікаційній роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей щодо цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій, на більш ранні з них лише в тих випадках, коли наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовуються відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді у посиланні

необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке дано посилання в роботі.

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком списку використаних джерел, виділеним квадратними дужками, *наприклад*: «...у працях [1-7]» або « ... у праці [1]».

Якщо використовуються посилання на прізвище певного автора, то здійснюється зазначення у квадратних дужках номера цього джерела у списку використаної літератури та зазначення сторінок, на які йде посилання.

Наприклад:

Цитата в тексті: «...щорічно в Україні утворюється 1,7 мільярда тонн різноманітних твердих промислових відходів...[17, с. 20-21]». 17 – номер за списком літератури, 20-21 – сторінки.

Відповідне подання у списку літератури:

17. Бент О. Й. Про розробку концепції ресурсозбереження в мінерально-сировинному комплексі України / О. Й. Бент // *Мінеральні ресурси України*. – 2005. – № 2. – С. 12–35.

Якщо необхідно посилання на декілька публікацій, то їх треба оформляти в посиланні, використовуючи у квадратних дужках крапку з комою, знак, який відокремлює авторів у посиланні.

Наприклад:

Цитата в тексті «...проблема лідерства аналізується в працях К. Левіна, М. Мескона, Б. Паригіна [12; 14; 25]».

Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації.

Наприклад: «...дивись рис. 1.2», «... (рис. 2.1)»

На всі таблиці роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено.

Наприклад: «...в табл. 1.2...»

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись».

Наприклад: «...див. табл. 1.3»

Посилаючись на додатки, зазначають їхні номери. При цьому слід писати: « ... дивись додаток К», «... у додатку Б ...», «... (додаток З)...».

Загальні вимоги до цитування такі:

– текст цитати (прямої мови) починається і закінчується лапками, і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується також вираз «так званий»;

– цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапкам. Вони ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед авторським текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

– кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

– за непрямого цитування (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо його висновків і давати відповідні посилання на джерело;

– цитування не повинне бути ні надмірним, ні недостатнім, бо і перше, і друге знижує рівень наукової праці: надмірне цитування створює враження компліативності праці, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

3. Оформлення списку використаних джерел

Відомості про літературу, яка включена до списку, необхідно давати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Складання списку використаних джерел повинно йти в алфавітному порядку, але найперше вказуються нормативно-законодавчі документи. У випадку, коли в роботі використовується декілька праць одного автора, враховується принцип хронології, тобто за роком видавництва.

Послідовність списку використаних джерел передбачає, що першими наводяться нормативно-законодавчі документи (Закони, Укази, Постанови, Положення, Інструкції), далі – в алфавітному порядку публікації авторів монографій, підручників, збірки наукових праць, словників, періодичні видання, далі наводяться бібліографічні посилання на електронні версії публікацій.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел:

Монографії (один, два або три автори):

Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с. – (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України, т. 59).

Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. – К. : Прецедент. 2006. – 93 с. – (Юридична бібліотека.

Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю; вип. 11).

Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д.; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.

Монографії (чотири автори)

Социальная психология: Учеб. пособие для студентов ун-тов / [А. В. Петровский, В. В. Абраменкова, М. Е. Зеленова, М. Ю. Кондрачев]. / Под ред. А. В. Петровского. – М. : Просвещение, 1997. – 224 с.; ил.

Багатотомні видання:

Історія Національної академії наук України, 1941-1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. – К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007. – (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2: Додатки – 2007 – 573, [1] с.

Збірки наукових праць:

Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників [«Молодь України і аграрна реформа»], (Харків, 11–13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. – 167 с.

Словники:

Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – К. : Європ. ун-т, 2007. – 57 с.

Законодавчі та нормативні акти:

Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).

Дисертації:

Качура Ю. Б. Югославия в концепциях и внешней политике США в 60-х гг.: дис... канд. истор. наук: 07.00.02 / Ю. Б. Качура. – М., 1999. – 185 с.

Автореферати дисертацій:

Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.13.06 «Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології» / Нгуен Ші Данг. – К., 2007. – 20 с.

Довідкові видання:

Абетка української політики: Довідник / Авт.-упоряд.: М. Томенко (кер. кол.), Л. Бадешко, О. Воробйов та ін. – К. : Смолоскип, 2000. – Вип. 3 – 268 с.

Правители Европы. Справочное издание / [отв. ред. О. А. Довгополова]. – Одесса : Полис, 2008. – 527 с.

Інструкції:

Інструкція до «відкритого листа» на право проведення археологічних досліджень на території України (тимчасова): Затв. Інститутом археології НАНУ 12.05.2008. – К., 2008. – 17 с.

Частини книги, періодичного видання:

Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство XIX ст. Від Куліша до Винниченка : (нариси з новітнього укр. письменства) : статті / Микола Зеров. – Дрогобич, 2007. – С. 245–291.

Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. – Х., 2007. – С. 33.

Електронні ресурси:

Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III–IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. – (Бібліотека студента-медика) – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. – Назва з контейнера.

Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. «Крим-2003») [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник. – 2003. – № 4. – С 43. – Режим доступу до журн. : <http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm>.

4. Додатки

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках і розміщують їх у порядку появи в тексті роботи.

Кожний окремий додаток повинен починатися з нової сторінки.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки.

Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово Додаток ___ і велика літера, що позначає додаток.

Наприклад: Додаток В

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, Додаток А, Додаток Б і т.д.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула А.1 – перша формула додатка А.

5. Рецензування кваліфікаційної роботи

Закінчена випускна кваліфікаційна робота подається на розгляд науковому керівникові для написання ним відгуку.

У відгуку науковий керівник указує:

- відповідність змісту випускної кваліфікаційної роботи цільовій установці;
- науковий рівень, повноту, якість і новизну теми, що розробляється;
- ступінь самостійності, ініціативи і творчості студента;
- уміння працювати з літературою і джерелами;
- уміння проводити розрахунки і аналізувати отримані результати, узагальнювати, робити наукові і практичні виводи;
- області використання випускної кваліфікаційної роботи.

У висновку вказується рівень підготовки студента, ступінь відповідності випускної роботи кваліфікаційним вимогам спеціальності (напряму) і можливість її подання до захисту.

Склад рецензентів затверджується деканом факультету за пропозицією завідувача випускаючої кафедри. У якості рецензентів можуть виступати професори і викладачі університету, якщо вони не працюють на випускаючій кафедрі, а також фахівці виробництва, наукових установ і викладачі інших вищих навчальних закладів.

Рецензія повинна містити об'єктивну оцінку випускної кваліфікаційної роботи і відображати:

- актуальність теми, повноту і якість виконання роботи;
- наукову, технічну і економічну доцільність і новизну;
- дослідницькі навички автора, його вміння аналізувати, узагальнювати і робити висновки;

- переваги та недоліки випускної кваліфікаційної роботи;
- якість оформлення випускної кваліфікаційної роботи.

Рецензія повинна зазначити відповідність поставлених завдань і результатів дослідження, теоретичну і практичну значущість випускної кваліфікаційної роботи і закінчуватися оцінкою роботи, що рецензується.

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Відповідно до Положення про організацію навчального процесу в Чорноморському державному університеті ім. Петра Могили декан факультету подає до державної комісії списки студентів, допущених до захисту кваліфікаційних робіт. Одночасно зі списками подаються:

- зведена відомість про виконання студентами навчального плану та про отримані ними оцінки з теоретичних дисциплін, курсових робіт, практик; оцінки з державних іспитів (тільки перед захистом дипломних і магістерських робіт);

- відгук керівника про кваліфікаційну роботу;
- рецензію на кваліфікаційну роботу;
- подання голові ДЕК щодо захисту дипломного проекту (роботи).

Захист випускних кваліфікаційних робіт проводиться на відкритих засіданнях Державної екзаменаційної комісії. У ДЕК випускник представляє такі матеріали:

- ілюстративні матеріали (креслення, графіки, таблиці, плакати);
- дискету з повним текстом роботи.

Захист випускних кваліфікаційних робіт проходить у такому порядку:

- інформація завідуючого кафедрою про виконання випускником навчального плану;

- доповідь випускника тривалістю 8-10 хвилин;
- відповіді на запитання членів ДЕК і присутніх на захисті;
- оголошення відгуку і рецензій;
- відповіді випускника на зауваження керівника і рецензента.

Доклад студента структурно складається з трьох частин:

- вступ – 2-3 хвилини (короткий зміст вступу в роботу – обґрунтування вибору теми, мета, задачі, методика дослідження і тощо);

- інформація про виконану роботу – 3-4 хвилини (послідовно за розділами основної частини, що автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано тощо);

- повний виклад результатів дослідження, що складають предмет захисту – 3-4 хвилини (висновки, тобто зміст висновку роботи).

На креслення, графіки, таблиці, представлені до ДЕК, студент посилається під час доповіді. Наочні посібники покликані ілюструвати перш за все основний зміст виступу, звільняючи доповідача від необхідності характеризувати статистичний матеріал словами. Кількість наочних посібників залежить як від теми роботи, так і від складності виготовлення. Мінімальна кількість наочних посібників – два.

ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Кваліфікаційна робота є необхідною і найцікавішою формою реалізації інтелектуальної діяльності студента-випускника, а залучення до наукового пошуку, перші самостійні відкриття створюють особливу атмосферу, яка стимулює творчий розвиток інтелектуальних сил особистості, який закріплюється у тому, що результати найбільш цікавих досліджень можуть публікуватися в збірниках студентських наукових робіт та у вчених записках.

Кваліфікаційна робота дозволяє виявити творчий та науковий потенціал студента, а також може бути сходинкою для подальшої наукової роботи. У процесі її підготовки розвиваються навички самостійного вивчення й узагальнення наукової літератури з будь-якого вузького питання; виявляються нові й не вирішені наукові проблеми.

Розподіл балів рейтингового оцінювання кваліфікаційних робіт

№	Критерій оцінки	Бали
1	Обґрунтування актуальності, новизни обраної теми, глибина аргументації теоретичних положень і основних результатів, запропонованих до захисту	0-10
2	Структура роботи (відповідність теми, мети, завдань, об'єкта, предмета, розкриття проблеми, аргументованість висновків)	0-10
3	Уміння працювати з науковою літературою (повнота наукового огляду, грамотність цитування, вибір і обґрунтування методології дослідження)	0-10
4	Ступінь самостійності, оригінальність дослідження	0-10
5	Концептуальна цілісність дослідження, використання міждисциплінарних зв'язків	0-10
6	Наявність і ступінь розробленості емпіричної бази дослідження	0-10
7	Культура оформлення тексту (відповідність до вимог оформлення, стилістика викладу)	0-10
8	Техніка захисту (дотримання регламенту, уміння використовувати наочні приладдя)	0-10
9	Культура мови (манера спілкування, здатність зацікавити аудиторію, переконливість), ерудованість автора в галузі дослідження (володіння матеріалом, термінологією, знайомство із сучасним станом проблеми), якість відповідей на питання (повнота, аргументованість, уміння реагувати на критику, готовність до дискусії)	0-10
10	Ділові й вольові якості студента (згідно характеристики наукового керівника)	0-10

Оцінювання роботи студентів здійснюється за кожним із критеріїв, підраховується сумарний бал, що й визначає їхню оцінку, отриману за написання кваліфікаційної роботи.

Інтервальна шкала оцінок встановлює взаємозв'язки між рейтинговими показниками і шкалами оцінок.

Рівень компетентності	ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
Високий (творчий)	A	90-100 (відмінно)	5 (відмінно)
Достатній (конструктивно-варіативний)	B	80-89 (дуже добре)	4 (добре)
	C	70-79 (добре)	
Середній (репродуктивний)	D	60-69 (задовільно)	3 (задовільно)
	E	50-59 (достатньо)	
Низький (репродуктивно-продуктивний)	FX	20-49 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)
Дуже низький (некомпетентний)	F	1-19 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

ДОДАТКИ

Додаток А

Завідувачу кафедри соціології Чорноморського
державного університету ім. Петра Могили
студента _____ курсу групи _____
(шифр групи)
спеціальності 6.030101 «Соціологія»

(ПІБ)

ЗАЯВА

Прошу Вас затвердити тему дипломного проекту (бакалаврської роботи):

Дата _____

Підпис _____

Погоджено:

Науковий керівник: _____
(науковий ступінь, вчене звання, посада, ПІБ)

Дата _____

Підпис _____

Зав. кафедри: _____
(науковий ступінь, вчене звання, ПІБ)

Дата _____

Підпис _____

Завідувачу кафедри соціології Чорноморського
державного університету ім. Петра Могили
студента _____ курсу групи _____
(шифр групи)
спеціальності 7.03010101 «Соціологія»

_____ (ПІБ)

ЗАЯВА

Прошу Вас затвердити тему дипломного проекту (роботи):

Дата _____

Підпис _____

Погоджено:

Науковий керівник: _____
(науковий ступінь, вчене звання, посада, ПІБ)

Дата _____

Підпис _____

Зав. кафедри: _____
(науковий ступінь, вчене звання, ПІБ)

Дата _____

Підпис _____

Завідувачу кафедри соціології Чорноморського
державного університету ім. Петра Могили
студента _____ курсу групи _____
(шифр групи)
спеціальності 8.03010101 «Соціологія»

(ПІБ)

ЗАЯВА

Прошу Вас затвердити тему дипломного проекту (магістерської роботи):

Дата _____

Підпис _____

Погоджено:

Науковий керівник: _____
(науковий ступінь, вчене звання, посада, ПІБ)

Дата _____

Підпис _____

Зав. кафедри: _____
(науковий ступінь, вчене звання, ПІБ)

Дата _____

Підпис _____

Додаток Б

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-9.02

_____ (повне найменування вищого навчального закладу)

_____ (повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

_____ (повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

Пояснювальна записка
до дипломного проекту (роботи)

_____ (освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему _____

Виконав: студент ___ курсу, групи _____
напряму підготовки (спеціальності)

_____ (шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____
(прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

_____ – 20__ року

Примітки:

1. Форму призначено титульною сторінкою дипломного проекту (роботи).
2. Формат бланка А4 (210 × 297 мм), 1 сторінка.

Додаток В

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-9.01

_____ (повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут, факультет, відділення _____

Кафедра, циклова комісія _____

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____

Напрямок підготовки _____

(шифр і назва)

Спеціальність _____

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри, голова циклової
комісії** _____

« ____ » _____ 20__ року

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ**

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) _____

керівник проекту (роботи) _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від

« __ » _____ 20__ р. №__

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи) _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)_____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслення)

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Термін виконання етапів проекту (роботи)	Примітка

Студент

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Примітки:

1. Форму призначено для видачі завдання студенту на виконання дипломного проекту (роботи) і контролю за ходом роботи з боку кафедри (циклової комісії) і декана факультету (завідувача відділення).
2. Розробляється керівником дипломного проекту (роботи). Видається кафедрою (цикловою комісією).
3. Формат бланка А4 (210 × 297 мм), 2 сторінки.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-9.03

_____ (повне найменування вищого навчального закладу)

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ (РОБОТИ)**

Направляється студент _____ до захисту дипломного проекту
(прізвище та ініціали)
(роботи) за напрямом підготовки _____
спеціальністю _____
(шифр і назва спеціальності)
на тему: _____
(назва теми)

_____ Дипломний проект (робота) і рецензія додаються.
Директор інституту, декан факультету, завідувач відділення _____
(підпис)

Довідка про успішність

_____ за період навчання в інституті, на факультеті,
(прізвище та ініціали студента)
у відділенні _____ з 20__ року до
20__ року повністю виконав навчальний план за напрямом підготовки,
спеціальністю з таким розподілом оцінок за:
національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%;
шкалою ECTS: A __%; B __%; C __%; D __%; E __%.
Секретар інституту, факультету (відділення) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломного проекту (роботу)

Студент (ка) _____

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис)
«__» _____ 20__ року

Висновок кафедри, циклової комісії про дипломний проект (роботу)

Дипломний проект (робота) розглянуто (а). Студент (ка) _____
(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даного (ї) проекту (роботи) в Державній
екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри, голова циклової комісії _____
(назва)

« _____ » _____ 20__ року

Примітки:

1. Зазначаються дані щодо навчальних досягнень студента за період навчання у вищому навчальному закладі, висновок керівника дипломного проекту (роботи) та висновок кафедри (циклової комісії) про дипломний проект (роботу).

2. Формат бланка А5 (148 × 210 мм), 2 сторінки.

Додаток Д

Приклад оформлення анотації до кваліфікаційної роботи

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота містить 17 рисунків, 11 таблиць, список джерел складає 81 найменування. Повний обсяг роботи 135 сторінок (5 сторінок складає список використаної літератури та 39 сторінок займають додатки).

У вступі міститься виклад актуальності теми кваліфікаційної роботи, сформульовано мету, основні завдання, об'єкт та предмет дослідження.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні СНІДу як соціальної проблеми в умовах промислового регіону.

Об'єктом дослідження виступає соціальне явище ВІЛ/СНІД.

Предметом дослідження є соціальні передумови поширення ВІЛ/СНІДу в умовах промислового регіону.

У першому розділі висвітлено статистичні показники інфікування населення ВІЛ/СНІДом у світі та Україні; проаналізовано соціологічні підходи до вивчення ВІЛ/СНІДу; з'ясовано особливості формування громадської думки стосовно проблеми ВІЛ/СНІДу.

У другому розділі розглянута регіональна специфіка здійснення профілактичної роботи щодо попередження поширення ВІЛ/СНІДу; висвітлено шляхи і специфіка здійснення інвентивної діяльності соціальних служб та громадських організацій по попередженню інфікування ВІЛ/СНІД.

У третьому розділі визначений рівень поінформованості молоді про проблему ВІЛ/СНІДу; розроблено практичні рекомендації стосовно підвищення профілактики ВІЛ/СНІДу соціальними організаціями та установами м. Кривого Рогу.

У четвертому розділі визначено основні положення охорони праці в галузі та окреслено основні небезпеки, пов'язані з поширенням захворювання на ВІЛ/СНІД, й шляхи їх уникнення.

У висновках підбиті підсумки кваліфікаційного дослідження, сформульовано низку положень, що мають теоретичне і практичне значення для подальшого вивчення проблеми поширення ВІЛ/СНІДу у промисловому регіоні.

Ключові слова: МОЛОДЬ, ВІЛ, СНІД, ВІЛ-ІНФІКОВАНИЙ, ВІЛ-ПОЗИТИВНИЙ, ПРОФІЛАКТИКА, ПРЕВЕНТИВНА Й ІНВЕНТИВНА ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА, ЕПІДЕМІЯ, РІВЕНЬ ПОІНФОРМОВАНОСТІ.

Додаток Е

Приклад оформлення переліку умовних позначень, символів, одиниці скорочень і термінів

Абс. – абсолютний показник
АПК – аграрно-промисловий комплекс
АТП – автотранспортне підприємство
ВАТ – відкрите акціонерне товариство
ВПК – воєнно-промисловий комплекс
ВР – Верховна Рада
грн. – гривня
ДМ – Дженерал Моторз
ЄБРР – Європейський банк реконструкції та розвитку
ЖЦТ – життєвий цикл товару
з/п – заробітна плата
Кабмін – Кабінет Міністрів України
КБ – конструкторське бюро
НБУ – Національний банк України
н/г – народне господарство
НДДКР – науково-дослідницькі та дослідно-конструкторські роботи
НТР – науково-технічний розвиток
ОПФ – основні виробничі фонди
ОФ – основні фонди
ПДВ – податок на добавлену вартість
ПЗІ – прямі зарубіжні інвестиції
ПП – прямі іноземні інвестиції
с/г – сільське господарство
СНД – Співдружність незалежних держав
СП – спільне підприємство
СРСР – Союз Радянських Соціалістичних Республік
ТНК – транснаціональна корпорація
УФ – уставний фонд
ФПГ – фінансово-промислова група
ЦП – цінні папери
% – відсотки

Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ	
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ ПТНЗ.....	10
1.1. Аналіз проблеми професійного становлення особистості	10
1.2. Психолого-педагогічні підходи до вивчення особливостей	12
професійного становлення особистості учнів.....	14
1.3. Психологічна структура професійного становлення учнів в ПТНЗ	16
Висновки до першого розділу	21
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	25
2.1. Методологічні засади експериментального дослідження особливостей професійного становлення особистості учнів.....	25
2.2. Програма, методика і процедура обстеження	27
Висновки до другого розділу.....	35
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ ПТНЗ.....	38
3.1. Результати дослідження особливостей професійного становлення особистості учнів	38
3.2. Навчально-розвиваюча програма розвитку професійного становлення особистості учнів ПТНЗ.....	46
Висновки до третього розділу	51
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ.....	55
ВИСНОВКИ.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТКИ.....	71

Додаток 3

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. ПЕТРА МОГИЛИ

ВІДГУК
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

студента

Тема кваліфікаційної роботи _____

Керівник _____

(прізвище, ім'я, по-батькові, вчене звання, науковий ступінь)

Обсяг роботи: _____ стор., _____ табл., _____ рис. _____

Характеристика теоретичної частини роботи _____

Характеристика аналітичної частини роботи _____

Характеристика рекомендацій та пропозицій _____

Недоліки роботи (в розрізі окремих розділів) _____

Характеристика загальної спеціальної та виробничої підготовки автора кваліфікаційної роботи _____

Оцінка кваліфікаційної роботи _____

Керівник роботи _____ (підпис) _____ (ПІБ)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. ПЕТРА МОГИЛИ

РЕЦЕНЗІЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

студента спеціальності «Соціологія», групи _____

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Тема _____

1. Загальна характеристика роботи, її актуальність _____

2. Відповідність змісту роботи розробленій темі _____

3. Ступінь розкриття теми _____

4. Дотримання стандартів оформлення роботи _____

5. Недоліки _____

6. Загальні висновки та оцінка кваліфікаційної роботи _____

Рецензент _____ (науковий ступінь, звання, посада) _____ (прізвище, ініціали)

Дата _____ Підпис _____

М.П.

ДЛЯ ПОДАТОК

ДЛЯ ПОДАТК

ДЛЯ ПОДАТК

Навчальне видання

***І. А. Мейжис, Л. В. Калашнікова,
Л. А. Ляпіна, В. А. Шанц***

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА ІЗ СОЦІОЛОГІЇ

Методичні рекомендації

до виконання бакалаврських, дипломних та магістерських
кваліфікаційних робіт

Випуск 200

Редактор *Ю. Рябова*.

Комп'ютерна верстка, технічний редактор *А. Алексєєва*.

Друк *О. Полівцова*. Фальцювальньо-палітурні роботи *Ю. Шаповалова*.

Підп. до друку 14.02.2013 р.

Формат 60x84^{1/16}. Папір офсет.

Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.

Умовн. друк. арк. 3,02. Обл.-вид. арк. 1,95.

Тираж 50 пр. Зам. № 4093.

Видавець і виготовлювач: ЧДУ ім. Петра Могили.

54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10

Тел. 8(0512)50-03-32, 8(0512)76-55-81, e-mail: vrector@chdu.edu.ua.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3460 від 10.04.2009 р.